І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: в Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXVIII. Ч. 96. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 22-го ТРАВНЯ 1962 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, MAY 22, 1962 No. 96. VOL. LXVIII.

ПРИВІТ ДЕЛЕҐАТКАМ І ДЕЛЕҐАТАМ 25 КОНВЕНЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ!

25-ТА КОНВЕНЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ ПОЧАЛАСЯ В НЮ ЙОРКУ МОЛИТВОЮ, ВСТУПНИМ СЛОВОМ Й. ЛИСОГОРА, ЗВІТОМ ВЕРИФІКАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ ТА ВИБОРОМ ПРЕЗИДІЇ

Ню Йорк, 21-го травня. — Сьогодні, в понеділок 21-го травня, тут у великій залі готелю „Ню Йоркер" з великою врочистістю почалася 25-та з черги звичайна Конвенція Українського Народного Союзу. Конвенції УНСоюзу, цієї найстаршої, бо заснованої в 1893-му році і найбільшої української організації у вільному світі, яка нараховує понад 82.000 членів та понад 26 мільйонів долярів майна і має зосереджене довкола щоденника „Свобода", свого офіційного органу, велике видавництво, ці конвенції відбуваються що чотири роки, перевіряючи дотеперішню працю, плянуючи її на майбутнє та вибираючи провід. В теперішній конвенції бере участь обраних Відділами УНСоюзу з усього великого обширу З'єдинених Держав і Канади 425 делеґатів. „Ню Йоркер", один з більших готелів метрополії, вже від двох днів був у великій мірі під знаком конвенції УНСоюзу. Велика частина делеґатів замешкала таки в цьому готелі, інші в сусідніх готелях або в своїх рідних чи знайомих. Реєстрація делеґатів почалася вже в неділю, 20-го травня в пополудневих годинах. Кожний делеґат одержує відповідну відзнаку, як також чепурний портфель із відзначкою УНСоюзу, його іменем і прізвищем та конвенційними документами. Саму конвенцію в понеділок попередили відкриття і благословення пам'ятника на могилі покійного головного предсідника УНСоюзу сл. п. Дмитра Галичина в неділю по полудні, в якому взяла участь поважна кількість делеґатів, та опера „Катерина" того ж дня ввечері.

У понеділок, в день відкриття конвенції, вже на деякий час перед заповідженим відкриттям о год. 9-ій рано велика балева заля готелю почала заповнюватися делеґатами. На фронтовій стіні за підвищенням для президії виднів на синьо - жовтому полотні великий двомовний напис із привітом для делеґаток і делеґатів. О год. 9-ій рано за президіяльний стіл на підвищенні вийшов Головний Уряд УН. Союзу. На залі втихомирюється, всіх опановує врочистий настрій. На запрошення гол. предсідника український католицький священик, ЧСВВ, о. д-р Мел. Соловій проводить молитву, щоб Господь благословив ці наради. Після молитви і відспівання американського й українського гимнів, перший із яких відспівала пані Марія Лисогір, а український — усі приявні, гол. предсідник Й. Лисогір представляє усіх головних урядовців. Далі гол. предсідник згадує померлих членів, вшановуючи зокрема пам'ять довголітнього гол. предсідника та одного з найбільш видатних та заслужених провідників УНСоюзу і всієї української громади сл. п. Дмитра Галичина. Його пам'ять, як і всіх тих членів і діячів УНСоюзу, що в останньому чотирирічному періоді померли, приявні вшановують вставанням з місць та хвилиною мовчанки. З черги гол. предсідник Й. Лисогір виголошує вступну промову (текст вступного слова п. Лисогора надрукований вцілості побіч) та формально відкриває 25-ту з черги і тому саму по собі ювілейну Конвенцію Українського Народного Союзу. Далі на черзі: одобрення порядку нарад, звідомлення Верифікаційної Комісії, вибір Президії та Виборчої Комісії та Комісії Просьб і Скарг та покликання Пресової Комісії. Після того почнуться звіти Головного Уряду.

НАШЕ МАЙБУТНЄ У ДЗЕРКАЛІ МИНУЛОГО І СУЧАСНОГО

ВСТУПНА ПРОМОВА ЙОСИПА ЛИСОГОРА, ГОЛОВНОГО ПРЕДСІДНИКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ НА ВІДКРИТТІ 25-ої КОНВЕНЦІЇ

Йосип Лисогір

Це направду велика честь і привілей вітати Вас сьогодні на цій двадцят п'ятій конвенції Українського Народного Союзу та формально її відкрити.

Ми зібралися тут згідно з постановою статуту, щоб перевірити і оцінити діяльність нашого Союзу за останні чотири роки, скласти пляни на майбутнє та прийняти і винести такі постанови і рішення, що в нашій оцінці могли б дати найкращі позитивні результати для нашого членства в наступних роках.

Ця Конвенція, підпорядкована тільки законам і постановам стейтів і провінцій, в яких ми ведемо свою діяльність, є найвищою владою в усіх справах, що відносяться до нашого Союзу та його діяльности. Очевидно, що всі очікують від нас мудрих і творчих рішень. Наші члени на всіх великих просторах З'єдинених Держав і Канади від океану до океану слідкуватимуть за цим нашим зібранням з найбільшим довірям і певністю, що витворилися впродовж шістдесят вісім років творчого існування нашого Союзу, як також з великими надіями, що ці наші тижневі наради матимуть найкращі успіхи.

Переслані Вам звіти головних урядовців з'ясували Вам в подробицях діяльність та досягнення Українського Народного Союзу за останні чотири роки. Ми добилися основного збільшення нашого членства і майна. Наші члени і їхні спадкоємці одержали збільшені користі, включно із вищими готівковими дивідендами. Загальна сума забезпечення збільшилася до 62,000,000 долярів. Все вказує на дальший ріст і розвиток, маємо неомильні ознаки спроможности нашого Союзу запевнити своїм членам більший господарський добробут.

Та це тільки частина справи. Людина бо живе не тільки хлібом. Існують інші вартості, не менш вітальні для здоров'я та повного, вартісного життя. Ми є гордими нащадками народу, що має тисячолітню історію, багатющу культуру, прекрасні традиції і звичаї. Ми становимо невід'ємну частину тієї історії і культури та релігії наших предків. Ця велика спадщина, яку ми одержали від наших предків, мусить бути виплекана, ми повинні її продовжувати і збагачувати. Наш Союз, заснований на засадах братерства і співпраці для спільного добра, подбав про засоби для об'єднання і порозуміння між нашим народом, щоб в той спосіб змагати до спільної мети. Відділи Українського Народного Союзу та їх активність на місцях допомагають

(Закінчення на стор. 4-ій)

ВІДБУЛОСЬ УРОЧИСТЕ БЛАГОСЛОВЕННЯ ПАМ'ЯТНИКА НА МОГИЛІ сл. п. ДМИТРА ГАЛИЧИНА

Ню Йорк. — При прегарній літній погоді відбулось тут на католицькому цвинтарі Кальварія на Квінсі, у головній алеї цвинтаря, в минулу неділю 20-го травня ц. р. урочисте благословення пам'ятника на могилі попереднього головного предсідника Українського Народного Союзу й президента Українського Конґресового Комітету, сл. п. Дмитра Галичина. Церковну відправу провів отець декан Володимир Андрушків в асисті о. Михайла Кулинича. Родину репрезентували дружина Покійного п-і Стефанія Галичин і брат, відомий союзовий діяч, Іван Галичин. Після церковної відправи виголошено низку прощальних промов. Впорядчиком був мґр. Роман Олесницький, голова Відділу УНСоюзу ім. Дм. Галичина, який теж промовляв на самому кінці. Першим виступив наступник Дм. Галичина на становищі головного предсідника УНСоюзу, Йосип Лисогір, який підкреслив, що Покійний ціле своє життя віддав на службу ідеї, якою було добро українського народу. Д-р Ярослав Падох, рекордовий секретар УНСоюзу, говорив про Дмитра Галичина, як українського лідера, відсутність якого відчувається особливо після його смерти. Інж. Василь Коссар промовляв від канадійських союзовців та канадійських українців взагалі, адв. Степан Ярема від Українського Конґресового Комітету, п. Новак із Каліфорнії прославляв Покійного за вможливлення українцям в Лос Анджелесі здвигнути Український Народний Дім, Іван Поритко промовляв від Братства Українських Січових Стрільців, членом якого був Покійний а д-р В. Ґалан від Об'єднання б. вояків українців, врешті від 204-го Відділу УНСоюзу виступив п. Марків. Співом улюбленої пісні Покійного „Журавлі" закінчився цей жалібний маніфестаційний обряд. Приявних було кругло 300 осіб, в тому числі багато делеґатів на 25-ту Конвенцію УНСоюзу та майже всі службовики Головної Канцелярії УНСоюзу та члени Редакції „Свободи".

КРАЙОВА РАДА УККОМІТЕТУ ВІДБУЛА НАРАДИ, СХВАЛИЛА РЕЗОЛЮЦІЇ

Ню Йорк. — Минулої суботи, 19-го травня ц.р., тут у великій залі Українського Народного Дому відбулися збори Крайової Ради Українського Конгресового Комітету Америки, на яких вислухано звіти членів Екзекутиви, обмірковано дотеперішню діяльність та схвалено відповідні резолюції для дальшої праці. Наради відкрив голова УККомітету проф. Лев Добрянський, а проводив ними заступник президента Теодор Миник. Проф. Добрянський зложив основний звіт з діяльности УККА, яка в останніх роках замітно поширилася і поглибилася, не зважаючи на постійно зменшувані впливи до Народного Фонду, що є фінансовою базою праці УККА. Звітували також інші члени Екзекутиви, зокрема віцепрезидент Теодор Миник і касир Йосип Лисогір та секретар Іґнат Білинський. В резолюціях, запропонованих окремою Резолюційною Комісією, Крайова Рада з признанням прийняла до відома і одобрила звіти Екзекутиви, стверджуючи, що „УККомітет, не зважаючи на важкі обставини та багато труднощів і недостатні фонди, проробив велику працю і добився замітних успіхів в усіх ділянках своєї діяльности". Зокрема з признанням відмічено:

¶ Ініціятиву, що причинилася до схвалення Конгресом ЗДА резолюції про Тиждень Поневолених Націй, з окремою згадкою про Україну;

¶ Завершені успіхом старання про схвалення Конґресом і підписання Президентом ЗДА закону про будову пам'ятника Тарасові Шевченкові на публічній площі в Вашингтоні, як також ініціятиву для створення крайового Комітету Пам'ятника Шевченкові, що здійснює цей закон;

¶ Найширшу акцію у зв'язку з відвідинами ката України Нікіти Хрущова в Америці і Об'єднаних Націях в Ню Йорку;

¶ Найширшу акцію для поширення правди про Україну та комуно-московську загрозу для світу, видаючи і поширюючи десятки тисяч власних і чужих англомовних книжок, брошур та періодичних публікацій;

В резолюціях названо десять великих акцій УККомітету в користь визвольних змагань України та проти комуно-московської загрози, як також цілий ряд акцій, що їх уже започатковано, але які ще ведуться. Голова УККА проф. Л. Добрянський зі свого боку запропонував 12 точок нової програми, виконання якої принесло б найбільші користі для справи, що її УК-Комітет заступає. Подробиці цієї програми, як і самих зборів Крайової Ради УККА — в дальших повідомленнях.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Кеннеді** кілька мінут приглядався, як його 4½-річна донька їздила на маленькому поні по південному майдані перед Вілим Домом. 18-місячний син Президента Джан Кеннеді молодший також їздив кілька мінут на конику, але його підтримував агент Секретної Служби. На другому конику їздили приятелі і приятельки Президентової донечки. Численна публіка, головним чином туристи, приглядалися з вулиці цьому „спортові" дітей перед Вілим Домом.

● **Шеф команди** летунської системи генерал Бернард А. Шрівер заявив, що 1962-ий рік буде зворотним пунктом в успіхах американських летів по космічних просторах. Генерал Шрівер називає ці успіхи „феноменальними".

ПРЕЗИДЕНТ ЗАКЛИКАЄ НАРІД ПІДТРИМАТИ ПРОЄКТ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ

КЕННЕДІ ЗАКЛИКАЄ РОБІТНИКІВ ДО СПІВПРАЦІ З УРЯДОМ І ПІДПРИЄМЦЯМИ ПРИ ВИРІШУВАННІ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОБЛЕМ

Ню Йорк. — В третьому дні свого побуту в Ню Йорку президент Кеннеді виголосив промову до 20.000 осіб в Медісон Сквер Ґардені в справі урядового проєкту про медичну опіку над старшими особами в рамках соціяльного забезпечення і закликав увесь нарід підтримувати цей законопроєкт. Він сказав, що підтримка народу є „необхідна не тільки в цій справі, але і в усіх інших урядових поступових законопроєктах, які мають бути ухвалені в Конґресі". Президент висловив повну надію в те, що „законопроєкт Кінґа - Андерсона напевно мусить ухвалити Конґрес в цьому році, або, в найгіршому випадку, на другий рік". Велика заля Медісон Сквер Ґардену була виповнена по береги, а 2.500 осіб сиділи на вулицях, хоч температура доходила до 99°. Президент закликав лікарів, щоб просто в Білому Домі інформувалися про цей закон, і щоб переконалися, що урядовий проєкт зовсім не є „соціяльною медициною", як про це твердить провід Американського Лікарського Т-ва. Кеннеді сказав, що в 30-их роках, коли покійний президент Ф. Д. Рузвелт проєктував закон про соціяльне забезпечення, численні люди виступали також проти того поступового закона, але тепер всі з нього користають, і нікому навіть на думку не приходить проти нього протестувати. Те саме буде і з проєктом про медичну допомогу старшим особам за кілька років. Президент висловив надію, що не буде ані одного лікаря, який не хотів би опікуватися старшими пацієнтами згідно з законом Кінґа - Андерсона, коли він буде ухвалений.

Президент прибув до м. Ню Йорку в п'ятницю увечері і ще того вечора відвідав свого батька Джозефа П. Кеннеді, який лікується з недуги паралічу, що на неї занедужав минулого року на Флориді. До недужого приїхали і мати Президента пані Ровз Кеннеді, а в суботу біля хворого були, крім Президента, його брат головний прокуратор Роберт Кеннеді, та інші діти недужого. В суботу Президент промовляв на відкритті будівельного проєкту, що його спонзорувала спілка робітників жіночого одягу. Президент сказав, що „поступ цієї країни залежатиме у великій мірі від того, наскільки зорганізоване робітництво зрозуміє свою громадянську відповідальність". Президент закликав зорганізоване робітництво на партнера при вирішуванні громадянських справ разом з урядом і з приватними підприємцями. Президент промовляв до 10.000 осіб, які прийшли на відкриття $40-мільйонового будівельного проєкту, який дасть помешкання 2.800 робітничим родинам. Присутні з радістю слухали промови Президента при температурі 99°, і два рази співали „Геппі Биртдей", бо Президент відзначає 45-роковини в дні свого народження в дні 29-го травня. Увечері 19-го травня Президент промовляв до 17.500 осіб в Медісон Сквер Ґардені, де Демократична партія влаштувала прийняття з приводу Президентових народин, щоб зібрати фонди на партійний фонд. Президент заявив, що „ЗДА стоять за мир і волю в цілому світі", ця країна не боялася взятися за кожду акцію, якої вимагала справа нашої безпеки. ЗДА служать справі миру, як про це свідчать такі акції: зорганізування Корпусу Миру; довготермінова американська допомога закордонним державам; програма Харчі для Миру та змагання дійти до порозуміння в справі роззброєння та скріпити Об'єднані Нації. „Уряд ЗДА, казав Президент, обороняє політику конструктивної акції у всіх важливіших пролемах.

МИКОЛА ДУДЧАК З ДІТРОЙТУ ПОЖЕРТВУВАВ $8,500 НА НАРОДНИЙ ФОНД УККА

Дітройт, Міш. (В.П.). — Минулого тижня п. Микола Дудчак з Дітройту звернувся до УККА, що він бажає передати певну суму грошей на Національний Даток. Негайно до нього звернувся п. Володимир Дідик, головний радний УНС і перебрав компанійних уділів на суму $8.500. Уділи індорсував через відповідну агенцію колишній голова Метрополітального Відділу УККА в Дітройті д-р Денис Квітковський і зараз же переслано до Централі УККА в Ню Йорку. Слід підкреслити, що п. Микола Дудчак став першим в історії УККА, що зложив так великий княжий дар на Національний Даток, як також цей дар є найбільшим вкладом до каси Метрополітального Відділу УККА в Дітройті за час його існування, що його очолив цього року ред. Михайло Бажанський. Кілька днів пізніше Василь Папіж у приявності п. Володимира Дідика перевів відповідне інтерв'ю з п. Миколою Дудчаком, що своєчасно буде надруковане в пресі.

ВИСТАВА „КАТЕРИНИ" В НЮ ЙОРКУ БУЛА ВЕЛИКИМ МИСТЕЦЬКИМ УСПІХОМ

Ню Йорк. — Влаштована в неділю дня 20 травня ц.р. заходом Окружного Комітету Відділів Українського Народного Союзу в приводу 25-ої Конвенції УНС вистава відомої української опери М. Аркаса „Катерина", створеної за одноіменною поемою Т. Шевченка, пройшла з повним мистецьким успіхом, при вщерть заповненій великій залі Фешен Інституту. У виставі взяло участь не тільки українське громадянство Ню Йорку й околиць, але теж багато учасників Конвенції, що прибули з усіх стейтів ЗДА і провінцій Канади до Ню Йорку. Проходила вистава „Катерини" під мистецьким керівництвом Степана Крижанівського, режисера Львівського оперного театру, і при співучасті видатних театральних артисток і артистів ЗДА — Марії Лисогір, із Сити Опери з Ню Йорку, в ролі Катерини, Ганни Шерей, співачки Київської Фільгармонії, в ролі матері Катерини, Лева Рейнаровича, із Львівської опери, в ролі батька, Івана Гоша, із Львівської опери, в ролі Андрія й Івана Самокішина із Львівської опери в ролі Івана. Була поставлена опера в супроводі симфонічної оркестри під диригентурою Івана Задорожного, камерної оркестри б. членів Львівської опери та хору церкви св. Юра. Сценічне оформлення було здійснене Е. Ткачуком танці — під проводом Р. Петріни.

ФРАНЦУЗИ ПАНІЧНО ВТІКАЮТЬ З АЛЬЖИРУ

Альжир. — Нестерпні фізичні й моральні умовини життя в столиці Альжиру, місті тої самої назви, спонукали його французьких мешканців до панічної втечі. В минулу неділю відлетіло до Франції 1.400 осіб. За останній місяць репатріювались до Франції 30.000 альжирських французів. В цілому Альжирі є мільйон европейців і 9 мільйонів арабів. Летовище в Альжирі переповнене втікачами. Французькі власті заборонили в'їзд туди приватних авт, лякаючись актів терору збоку французьких екстремістів, які заборонили французам залишати Альжир, стероризували службовиків та летунський персонал на летовищі, що вони не являються до праці, та стараються різними способами відстрашити земляків від утечі. Проте це не вдається терористам, а — навпаки — прибавило арґументу, що нічого залишатись у тому споквитому у терорі місті. Крім небезпеки для життя збоку однаково власних земляків-екстремістів та збоку мусульманського населення, вічно провокованого до актів відплати, умовини життя в Альжирі стали дуже важкі з уваги на поліційну годину від 8:30 вечора до 6-ої год. ранку, з уваги на брак харчів на базарі, куди підміські арабські селяни нічого не довозять, та внаслідку припинення всіх розваг: закриті театри, кіна, ресторани. До Альжиру прибули під кінець минулого тижня на наради міністри для справ Альжиру Люї Жокс і військових справ Пієр Месмер. Вони розпорядили перекинення на цивільне летовище військової летунської обслуги та приділення туди військових транспортних літаків. Водночас вони вирішили низку дальших постанов для здавлення терористичної акції Тайної Військової Організації. Покликано до війська молодь у віці 18-19 років. 5.000 новобранців відставлять на вишкіл до Франції позбавивши Тайну Військову Організацію потенціяльного кадру терористів. Зненавиджену арабами військову формацію т. зв. жуавів забрано з арабської дільниці міста Альжиру. Зате до французької поліції в місті прибудуть в цьому тижні 750 мусульманських поліцистів, колишніх вояків повстанської армії арабів, — і стільки само мусульманських поліцистів прибудуть до другого найбільшого міста Орану. „Альжиризація" поліції в обох тих фортецях французьких терористів посилить боротьбу проти них. З краю Альжиру заберуть теж зовсім ті французькі частини, головно чужоземний леґіон, дезертири з яких посилили були ряди терористів та дали терористичній організації фаховий військовий провід. В мусульманській дільниці Альжиру, де почав лютувати голод, почали розділювати даром хліб. Акція терористів дала на всіх відтинках тамошнього життя неґативні наслідки.

Хрущов називає „самогубством Америки", якщо вона почала б атомову війну

Софія. — Нікіта Хрущов, у публічній півгодинній промові на центральній площі в столиці Болгарії Софії, яку виповнили великі маси народу, твердив, що коли б ЗДА розпочали атомову війну, то це було б їхнім самогубством, бо — мовляв — Совєти завдали б Америці протиударом смертельних втрат. Хрущов атакував недавню заяву президента Кеннеді, що в деяких обставинах Америка була б примушена перша вхопитись за атомову війну. Хрущов — очевидно — промовчав, що це сказано було умовно, на випадок, коли б Совєти заатакували Захід своїми переважними суходільними арміями. Попереднього дня, у розмові з західніми кореспондентами на прийнятті в совєтській амбасаді в Софії, Хрущов критикував висилання американських військ до Сіяму, передбачаючи, що з цього приводу прийде до стрілянини, яка прийме ширші розміри. Ці завваги Хрущова йшли по тій самій лінії, що його виступ в місті Обнові в Болгарії, де він порівнював Ляос із Кореєю та пригадував поразку французів, які даремне боронили свою колонію Індокитай. Хрущов переконував болгарських комуністів, щоб вони замирились з Югославією Тіта та шукали злагоди з Грецією. Хоч теперішній болгарський партійний шеф Тодор Живков і прем'єр Антов Юґов не є такими сталіністами, як болгарський диктатор до 1956 р. Вулко Червенков, смертельний ворог Тіта, проте все ж у Болгарії сильні сталінські традиції і впливи.

Противники Кастра домагаються збройної допомоги від ЗДА

Маямі, Флорида. — Кубинська Революційна Рада в дні кубинської незалежности, 20-го травня, звернулася до всіх кубинських втікачів, закликаючи їх до участи в боротьбі проти режиму Фіделя Кастра. Ця Рада складається з усіх організацій кубинських втікачів. Її очолює як президент Хозе Міро Кордона, який заявив у зверненні, що кубинський нарід вже є на острові в боротьбі проти режиму Кастра.. Куба дістала була допомогу від ЗДА в 1902-му році, і 20-го травня того ж року могла оголосити свою незалежність від Еспанії. І тепер є конечна допомога від союзників, щоб можна було визволити Кубу від комуністичної неволі, — пишеться у зверненні Революційної Кубинської Ради.

У СВІТІ

● **У столиці Еспанії Мадриді** відбулась у минулу середу демонстрація жінок з моральною підтримкою для 70.000 страйкуючих рудокопних і інших робітників. Поліція арештувала 50 жінок, в тому числі кілька дуже видатних аристократок та дружин осіб на високих становищах. Арештовано теж одинокого мужчину, який був між 70 демонструючими жінками.

● **Мехді Бен Барка**, лідер т. зв. „Національної унії народних сил" в Марокко, що насправді є комунофільською групою, опозиційною до короля Гассана II, вернувся з дворічного перебування на еміґрації, на яку втік був, лякаючись арештування. Юрба коло 2.000 марокканських арабів вітали його на летовищі в Рабаті в Марокко, куди він прилетів із Швайцарії.

● **Транспортове Товариство** Америки стверджує, що американці видають річно на особовий транспорт більше як дол. 50 більйонів. На переїзд автами й автобусами видається найбільше, бо аж 86 відсотків всіх витрат на транспорт. 12 відсотків йдуть на залізниці і літаки, а решта на інші транспортові засоби.

● **Голова** Інституту Фізичної Медицини д-р Говард А. Раск заявив, що він підтримує урядовий проєкт медичної допомоги старшим особам в рамках соціяльного забезпечення. Раск сказав, що агенція соціяльного забезпечення, — це єдина агенція, яка з успіхом може управляти цією медичною допомогою старшим особам.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J

Щасти, Боже!

Довго, бо повних чотири роки, очікувана вже 25-та з черги, отже сама по собі ювілейна Конвенція Українського Народного Союзу, найстаршої і наймогутнішої в усіх відношеннях української організації на Північно - Американському континенті, вже почалася. Почалася вона з Богом, молитвою, як велить традиція і як віруючі в Бога та його Правду делеґатки і делеґати прагнуть. В цьому часі, як це число „Свободи" друкується в Джерзі Ситі, велика заля готелю „Ню Йоркер", у сусідньому Ню Йорку, сповнена врочистого настрою і помітного напруження. Це ж бо починаються наради, що мають розглянути так багато проблем і винести так багато рішень.

Про них, ці проблеми й рішення, тут уже не час і не місце говорити. Багато з них заторкнено, зокрема на сторінках останнього випуску „Трибуни УНСоюзу", і сьогодні вже таки справді й дослівно нарід має голос! А нам хочеться в цьому першому дні Конвенції побажати їй тими самими словами, якими „Свобода" віталá першу, заініційовану й приготовану нею засновуючу конвенцію в лютому 1894-го року: Щасти, Боже, чесні делеґатки і делеґати на конвенцію Українського Народного Союзу! Щасти Вам, Боже, у Ваших турботах за дальшу долю і ріст нашої великої, заслуженої і славної установи! Щасти Вам, Боже, у виборі доброго, мудрого і відповідального проводу, бо від нього залежить чи і наскільки Ваші рішення будуть виконані! Щасти Вам, Боже, і у Ваших власних бажаннях та аспіраціях, щоб здійснилися Ваші мрії, щоб Ваш труд не був даремний, щоб за Вашу працю і Ваші турботи Ви дістали найбільшу нагороду, що нею є для кожної людини свідомість вдоволення із добре виконаного обов'язку.

„Що робиш — роби так, ніби це мало бути останнім ділом твого життя!" — учили нас у нашій молодості. Це — велика наука. Ми бо люди, що минаються, але ми творимо діла, що залишаються. Ніхто ніколи не знає, що саме буде останнім його ділом, бо ним може бути кожне. Це треба мати на увазі в першу чергу на таких рішальних зібраннях, як ними є конвенції Українського Народного Союзу. Немає на цій конвенції так добре відомої постаті нашого довголітнього головного предсідника Дмитра Галичина, і це вже друга конвенція, на якій немає чи не найбільшої постаті в союзовому та загальному американсько - українському житті після другої світової війни, довголітнього головного редактора „Свободи" д-ра Луки Мишуги. Але чи можна забути ту неоціненну прислугу, яку вони віддали своїм розумом і своїм трудом нашій організації і нашій спільноті! Чи можна забути їхні діла!

Упродовж цілого тижня 25-та Конвенція УНСоюзу буде у центрі української і чужої уваги. Українці і їхні приятелі зв'язують з цією конвенцією багато добрих надій і сподівань. Багато лихого бажають їй наші вороги. Та й не тільки бажають, але й рук своїх до того прикладають, як були на це явні докази перед конвенцією. Так було в минулому, так буде і в майбутньому. Але не було випадку, щоб будь-яка конвенція УНСоюзу не виправдала, бодай у якійсь мірі, добрих надій, щоб вона не промостила шляху до нового і ще більшого розвитку. Тільки цього можна сподіватися і від теперішньої, 25-ої конвенції. І в цьому щасти Вам, Боже, чесні делеґатки і делеґати, бо на Вас лежать великі обов'язки і велика відповідальність.

Компартія в ЗДА

Відомо, що Комуністична партія в ЗДА не грає ніякої ролі в державному, громадському та культурному житті, дармащо під час другої світової війни симпатії до комунізму, як „динамічної сили прогресу", значно зросли були в Америці. Ці ще недавні роки минулися й забулися. Офіційне число число членів компартії ЗДА з 1945-го року — 85.000 — впало цього року до 10.000 на всьому просторі держави. Щоденник „Дейлі Воркер", який мав наклад 100.000 примірників, появляється тепер двічі на тиждень накладом коло 20.000 примірників, місячник „Політікел Афферс" для „прогресивних" інтелектуалів має наклад 1.045 примірників, поплентацький „Нешенел Ґардіен" — 30.000. Нюйоркська „Школа для студій марксизму" мала вправді весною цього року на папері 250 студентів, але 1-го травня цього року, який є традиційним днем мобілізації і підрахунку всіх комуністичних сил, з'явилось на Юніон Сквері, освяченому місці комуністичних зборів, замість сподіваних партійною верхівкою 10.000 осіб, — 78, включно з газетним репортером і аґентами Еф-Бі-Ай.

Цікаві подробиці з історії цієї партії та її колись блискучі, а тепер похмурі дні, деякі дані про організаційних та ідеологічних проводирів, їхні намагання відродити партійну силу та потенціяльну загрозу з її боку на майбутнє подає Ґаралд Ґ. Мартін, один із редакторів „Сатердей Івнінґ Посту", в числі з 19-го ц. м. Реакція на німецький гітлеризм, союз Америки з СССР і зріст потуги СССР були найсильнішими психологічними причинами зросту комунізму в ЗДА. Перехід СССР з позиції союзника на позицію найбільшого ворога ЗДА, ціла низка законів і розпоряджень проти компартії, виявлення шпигунської і взагалі підривної, розкладової роботи комуністів та їх поплентачів, внутрішні чвари в компартії СССР, погром Мадярщини в 1956 році, погрози Хрущова „угробити" вільний світ і інші події — спричинили повний упадок офіційної компартії та заник її впливів.

Все ж вона має „тверде ядро" у вигляді гурту фанатиків, які вірять в комунізм та в його перемогу. Генеральним секретарем компартії ЗДА є Арво Густ Голберґ, популярно відомий як Ґас Голл, який відзначається передусім імпонуючою поставою: заввишки він 6 стіп і важить 245 фунтів, одягається, як банкір, їздить дорогим автом з 1962-го року і живе в Йонкерсі під Ню Йорком, в своєму домі, що коштує 30 - 40 тисяч долярів. Очевидно, що його власні і загальні партійні джерела прибутків це таємниця, яку даремне намагається розкрити податковий уряд. 71-літня Елізабет Ґерлі Флинн, вихованець Гарвардського університету адвокат - мурин Бенджамін Дж. Дейвіс, керівник книгарні з комуністичними виданнями з усього світу, Джеймс Е. Джексон, редактор „Воркеру" — це лише кілька прізвищ, що їх називає Ґ. Мартін у названому журналі. Вони і їхні адвокати ведуть безперервну завзяту боротьбу проти закону про внутрішню безпеку, званого популярно Актом МекКаррена. Ніхто з членів компартії не скорився постанові цього закону щодо обов'язкової реєстрації всіх комуністів найдалі до 31-го листопада 1961-го року, і ця справа все ще висить в повітрі.

Компартія ЗДА тепер слаба, але вона не перестає бути потенціяльною загрозою для безпеки Америки. Законспіровані комуністи і їхні поплентачі — це вічні розкладові пропаґандисти й потенціяльні саботажисти. Ґас Голл у привіті до кубинських комуністів писав, що „янкі - імперіялізм — це старий, сліпий тигр, а обшир, на якому він діє, щораз вужчає. Проте, тигр є тигром до кінця, і тому це звірюка смертельно небезпечна". Американський публіцист звертає цю характеристику на адресу компартії ЗДА.

Ярослав Курдидик

БАЛЯНС ХОЛОДНОЇ ВІЙНИ

Хоч як большевицька пропаґанда намагається приховати турботи, що постають для СССР із затяжної холодної війни із Заходом, все таки багато з тих „прикрих таємниць" вже продісталося до вільного світу леґальною або й розвідчою дорогою. Американська преса слушно підкреслює, що хрущовську галасливість заступила тепер „містерійна мовчазність". Та це й зрозуміло, коли згадати, що пляни Хрущова з цілинними землями і з піднесенням продукції молока та м'яса ганебно провалились. Американський репортажист з дотепною іронією зауважує, що довгі черги перед крамницями по всіх містах СССР, включно з Москвою, це є єдине, у чому СССР випередив ЗДА...

Труднощі, що зростають із ходом холодної війни, загнали большевицьких головачів у ту саму пастку, в яку вони хотіли були заманути вільний світ. І тепер виразно видно, що західній світ, якому ще так недавно погрожував Хрущов „угробленням", переносить змаг у холодній війні, завдяки еластичності своєї економіки, багато легше, як комуністичний бльок із його неподатливою і стандартною економічною системою. Витворилася дивна, контроверсійна ситуація: з одного боку большевики ще засильні, щоб заломитися, а з другого — заслабі, щоб витримати на довшу мету.

Основна причина „всього зла" у холодній війні — безперебійний розвиток щораз модернішої зброї, яка пожирає фантастичну кількість ресурсів. Совєтській економіці приходиться особливо скрутно, коли зважити, що вона мусить достосовуватися в перегонах у зброєнні, а водночас дотримувати кроку загальному господарському поступові, що його зумовлює 20-те століття. Однак, яких би зусиль не докладав Совєтський Союз, він ніяк не зможе зрівнятися із Заходом, що переносить усю цю напругу з непорівняльною легкістю. Згідно з даними самих же таки комуністичних експертів вільний світ продукує вдвоє більше зброї, як СССР, червоний Китай і всі сателіти разом взяті. Вони оправдують це тією відсталістю, що постійно покутує в їхніх країнах.

Західні експерти стверджують, що, розраховуючи на довшу мету, Захід доб'ється остаточної перемоги над комуністичним бльоком — чи то в аспекті холодної, чи й гарячої війни. Щоб не бути голословними, вони, на підтвердження своїх думок, порівнюють силу обидвох сторін.

До того ж останнім часом між обидвома сторонами іде надзвичайно напружене змагання за те, хто першим контролюватиме космічні простори, що може мати таке саме рішальне значення, як перевага в ядровій зброї.

Змагання за першість у модерній зброї і за першість у космічних дослідах руйнують економіку кожної держави. Кожний новий винахід у зброї коштує в два, три і в десять разів більше, як коштував їхній попередник.

Очевидно, що цей змаг переносить СССР куди дошкульніше, як Захід, коли зважити, що він на цю — з економічної точки зору — найменше поплатну і найдорожчу продукцію заанґажував всю свою індустрійну потенцію, всі свої ресурси, тоді як ЗДА включили в цю саму справу 60 - 70% своєї продукційної спроможности. Що так воно є підтверджують факти, що СССР підірвав майже до основ свою домашню продукцію.

Американські експерти оцінюють загальну промислову продукцію СССР в 1961 р. на 240 мільярдів долярів, а ЗДА — на 521 мільярд. Це зіставлення виглядатиме ще більш контрастово, коли порівняти релятивну спроможність Сходу і Заходу. Західня Европа плюс ЗДА і Японія мали загально національного прибутку 881 мільярд долярів, а СССР плюс червоний Китай і всі комуністичні сателіти — тільки 416 мільярдів.

Продукція сталі і цементу — найкращі показники сили індустрії окремих країн. Навіть, коли в останньому часі продукція сталі у ЗДА була відносно низька, то все таки вільний світ випродукував у 1961-му році 238 млн. метричних тонн, тоді як комуністичний бльок тільки 105 млн. Вільний світ випродукував у 1961-му році 228 млн. тонн цементу, а комуністичний бльок тільки 87 млн. тонн. До того ж треба врахувати, що комуністичний бльок осягнув цю продукцію, включивши максимум своєї можливости, у той час як Захід не використав навіть 75% своєї продукційної спроможности.

Змагаючись із Заходом, СССР при кожному дальшому зусиллі примушений щось „обтинати" в сільському господарстві, будівництві чи в легкій промисловості. Це, очевидно, зводить нанівець всі оті п'яти- чи семирічні „хмарочосні плянування". У той же час ЗДА підносять видатки на зброю та ракетобудівництво, не шкодячи розвиткові своєї нормально розплянованої економіки.

Все це згадане вище можна звести до одного заключного питання: як довго розраховує СССР вести холодну війну? Якщо на далеку мету, то він її напевно програє, бо не можна у безконечність годувати населення обіцянками, ставлячи йому за непосильні труди перед очі „фатаморґану всесвітньої революції". Нині „всесвітня революція" це вже виполовілий і віджитий льозунґ „старої большевицької ґвардії". Молода ґенерація в СССР домагається конкретних можливостей жити, врешті, таким життям, як живуть народи вільного світу. І це є те, чого большевики найбільше побоюються у холодній війні. Постійно зростаюча опозиція захоплює всі, без вийнятку, прошарки населення країн, поневолених Москвою.

О РІДНА ЗЕМЛЕ...

О рідна земле, щедра мати,
Принад багато маєш ти, —
Усю тебе не обійняти,
Усі шляхи не обійти.

Весь час милуєшся тобою —
Не намилуєшся за вік
Лісів чарівною красою,
Роздолом нив,
Розливом рік...

Нещасний розум вже віщує
І серце ниє від жалю:
Не все сходжу,
Не все відчую,
Недодивлюсь,
Недолюблю...
Байдуже все скороминуще,
Все малозначуще, дрібне,
Бо що не рік —
пече все дужче
Жага повсюдности мене.

ВАЛЕНТИН ЛАГОДА

„УЧІТЬ СВОЇХ ДІТЕЙ ПО-УКРАЇНСЬКИ"

28-го квітня ц. р. під протекторатом католицького архиєпископа Д. Кроля і під керівництвом голови Департаменту Слов'янських і Балтійських мов Пенсилвенійського університету д-ра А. Сена відбулась конференція і форум 9 національних груп: болгарської, чеської, словацької, української, польської, російської, сербсько - хорватської, литовської та латиської.

В передній частині залі, написані великими літерами, висіли написи - заклики до кожної з названих національних груп — вчити своїх дітей рідної мови. Заклик, звернений до нас, українців, звучав: „Учіть своїх дітей по-українськи!" Так ставлять тепер справу перед нами представники американської Католицької Церкви і американського наукового світу.

Представники кожної національної групи давали короткі інформації про стан свого шкільництва у Філядельфійській окрузі. Від української групи таку інформацію подала д-р Н. Пазуняк.

В конференції брали активну участь представники духовенства — переважно польського, науковці і педагоги, серед яких було чимало сестер-виховниць парафіяльних шкіл.

Обговорювалось проблему: як поширити й поліпшити навчання національних мов в парафіяльних школах, коледжах і університетах. Виховники, між іншим, ствердили, що коли діти розмовляють вдома між собою рідною мовою, то вони швидше і легше цю мову опановують в школі.

Занедбання рідної мови, очевидно, створює небезпеку і для рідної Церкви, яка є вирішальним чинником в житті кожного народу і знаходить шляхи порятунку його в критичних обставинах.

На початку травня ц. р. в Дітройті відбулась конференція українських католицьких виховників з участю вищого духовенства, на якій обговорювано справу навчання української мови, історії та географії України.

Ця ініціятива достойників Української Церкви має велике значення і може стати зворотною подією в житті української еміграції в ЗДА.

Досвід показує, що українська молодь, яка не знає української мови, історії та національно - релігійних традицій, втрачає духові зв'язки з своєю громадою і Церквою, навіть із своїми батьками. Бо американська школа, телевізія та вулиця мають такий великий вплив на українських дітей, що рідна мова видається їм чужою. А виховникам і батькам буває тяжко їх до навчання рідної мови притягнути.

Більшість батьків не мають часу і відповідної кваліфікації для навчання своїх дітей української мови. Тут вони почувають себе безрадними і втрачають авторитет у своїх дітей, які щораз більше підпадають під чужі впливи.

Суботні школи українознавства та українські молодечі організації охоплюють лише малу частину наших дітей. Та й тут чужі впливи досить великі.

В цілоденних парафіяльних школах звичайно навчання української мови починається з 2-ої або 3-ої кляси, тобто тоді, коли діти вже зденаціоналізовані, після чого українська мова видається їм чужою.

В деяких парафіяльних школах українська мова вважається як предмет другорядний і необов'язковий, що виробляє в дітей почуття меншовартости та презирство до свого, українського.

Очевидно, що ні самі батьки, ні наші виховні світські чинники проблеми виховання і навчання дітей української мови розв'язати не можуть, бо їх можливості обмежені.

Найбільші впливи і спроможності серед української еміграції має Українська Церква, яка може релігійно і національно освідомлювати батьків, молодь і дітей. Досвід показує, що навіть ті батьки, які зовсім не володіють українською мовою, на заклик оо. парохів посилають своїх дітей до шкіл українознавства.

Очевидно, ініціятива Української Церкви в справах виховання й збереження української молоді буде найбільш успішною, коли батьки і молодь будуть дбайливо ставитися до своїх обов'язків у відношенні до Української Церкви, тобто, коли духовні чинники, школа, і батьки будуть гармонійно співпрацювати.

Т-к

НЮ ЙОРК — СТОЛИЦЯ „ДЛЯ ВСЬОГО"

Під таким заголовком нюйоркський кореспондент великого бостонського щоденника „Ди Крищчен Сайнс Монітор" подав ряд цікавих інформацій про цю метрополію світу. Для соток делеґатів і гостей 25-ої Конвенції УНСоюзу, зокрема тих, з „далеких сторін" ЗДА, буде корисно запізнатися з цим багатолюдним велетнем, гей би новітньою Вавилонською вежею, заселеною десятками рас і народностей, з своїми мовами та обичаями.

На вступі кореспондент цього щоденника пише, що офіційною столицею ЗДА є Вашінґтон, де збігаються всі нитки крайової і міжнародної політики. Зате місто Ню Йорк є осідком - столицею американського бизнесу, а в ще більшій мірі „головною кватирою" цілого ряду крайових організацій — приватних, добродійних і патріотично-громадських. Це місто, в якому впродовж цілого року всі ці і десятки фінансових установ відбувають свої з'їзди, наради, конвенції.

Тут мають свій осідок найбільш різнородні установи, починаючи від Американської Асоціяції для талановитих дітей до Крайового Комітету здорової нуклеарної політики. Тут є теж осідок Крайового Комітету для відзначування Дня Матері, як також мало кому знаної патріотичної Асоціяції Мадярських студентів Північної Америки. „Головних кватир" таких і подібних організацій тут сила-силенна.

Деякі організації складаються з малого гуртка осіб і дбають самі про себе. Це здебільша фінансові й бизнесові об'єднання. Інші організації мають філянтропійний або доброчинний характер. Одні організації працюють на засадах добровільности, і їхні керівні органи сповнені фантастичною відданістю своїм ідеям. Ще інші займаються шиpенням своїх ідей з допомогою вуличної пропаґанди, летючок і інших технічних способів. Тут найбільше число різного роду аґітаторів (чи не комунофільських? — А. Ч.).

Деякі організації цього міста відомі на всю країну і мають свої відділи або симпатиків по всіх-усюдах, як Національна Асоціяція для допомоги кольоровому населенню. Є й мало поза Ню Йорком відомі, як „Американська Рада для поширення демократії під Господнім началом!

Чому в Ню Йорку така маса крайового або льокального засягу товариств, організацій і об'єднань? Пояснюються це цілим рядом причин, поміж якими головну ролю відіграють: неймовірне багатство цього міста, добрі приміщення, першорядна комунікація з країною, а то й цілим світом. Дальшими факторами є: велике число етнічних, расових та релігійних меншин, які замешкують Ню Йорк. Але найбільш важливий фактор, що притягає сюди хмари народу в прерізних справах організаційного характеру — це самота-таємничість („прайвесі") Ню Йорку. Типова тут свобода жити по-своєму, творити свої окремішні форми зорганізованого або приватного життя — це найбільша атракційна сила цього новітнього Вавилону.

Така атмосфера „приватности", незайманости і свободи людини дає тут змогу творити й кувати ідеї на свій лад і спосіб. В такій атмосфері „прайвесі", незнаній в жадному іншому місті ЗДА — кожному вільно аґітувати, плянувати, пропаґувати свої погляди, займатися студіями прерізного характеру — на свій лад, без опіки й контролі сторонніх чинників. Ось чому тут, а не на Півдні ЗДА, знаходиться централя малої, але дуже войовничої організації Конгресу Расової Рівности, яка на Півдні ЗДА спричинює стільки клопотів місцевим офіційним чинникам.

Тут знаходиться „небо" для різних лівих або й підривних організацій. Тут також осідок Асоціяції для справ Американських Індіян, яка з поміччю „білих" дорадників та посередників і за добрі „індіянські" гроші творить час від часу стільки клопоту федеральним і стейтовим чинникам на місцях і у Вашінґтоні.

На терені Ню Йорку заморські пришельці - еміґранти ставлять перші кроки в своєму особистому або громадсько - національному житті. Це місто дало країні чимало провідників і діячів з рядів „новоприбулих". Одним словом, Ню Йорк був і на довгі роки залишиться тим, чим є тепер: столицею „для всього".

А. Ч.

БІБЛІЯ — НАЙСТАРШИЙ „БЕСТ-СЕЛЛЕР" СВІТУ

У половині травня ц. р., в готелі „Мангеттен", в Ню Йорку, відбулися річні збори Американського Біблійного Товариства, яке довгі десятки років видає і поширює різними мовами світу найбільш священну книгу християнства, Біблію. В річному звіті згаданого Товариства сказано, що ця Книга — протягом чотирьох соток років по сьогодні — є найбільш почитною книгою світу, тобто безперебійно впродовж цього часу є „бестселлером".

В минулому, 1960-му році поширення цієї „Книги Божої Премудрости" досягнуло своєрідного рекорду: 24.000,000 примірників. Її видано й розповсюджено в широкому світі заходом і коштом цього видавництва в Ню Йорку. Понад 100 країн на шістьох континентах були минулого року ринком збуту Біблії, виданої цим Товариством. Вона мала доступ навіть до таких занархізованих країн, як червона Куба та охоплене братовбивчою війною Конго. Лише на терен СССР та в деякі сателітні країни зовсім недопущено минулого року цю Книгу Добра й Миру.

Другим рекордом Біблії минулого року було те, що видано й поширено її в 180 мовах і діялектах світу, — на 16 мов і діялектів більше, як у 1960-му році. Навіть мільйонові пропаґандивні видання „творів" комуністичних божків, зокрема Маркса, якими комуністи засипають книжковий ринок, не можуть дорівняти у цьому відношенні поширенню цього священного твору, писаного людьми під Божим надхненням.

З нагоди річного зібрання членів Американського Біблійного Товариства на святочному бенкеті промовляв федеральний суддя Лютер В. Йонгделл, який сказав такі вимовні слова: „Мільйони людей ще чекають на цю Святу Книгу. Вимога нашої доби — наситити нею всі краї світу, щоб врятувати людство від загибелі. Саме тепер — в атомовій добі", — сказав суддя Йонгделл.

В Індію, Японію і Арґентину пішло минулого року по два мільйони примірників Біблії. В Бразилію і Корею — по одному мільйону, а в кастрівську Кубу 909.000.

Справді, книга Божої Істини була й буде найбільш улюбленою і шанованою книгою світу, всесвітнім і найстаршим „бестселлером".

о. М. Федорович

Інж. Любомир Савойка

ПОЛЯКИ ПРО УПА

(1)

1959 року в Варшаві міністерство народної оборони видало досить грубу — 636 сторінок — книжку про війну польської армії в 1945-48 рр. з Українською Повстанчою Армією в Бескидах під назвою „Луни в Бєщадах". Автор цієї книжки Ян Ґерґард, старшина польської армії, що воювала з УПА і польськими партизанами ВІН (Вольносьць і Неподлеґлосьць) в районі Сянік - Ліско — Волкова - Балигород - Яблінки - Тисна - Велтика - Галич.

Для чого написав автор цю книжку? Він каже:

„Битви, ведені з бандами УПА і нашими рідними (ВІН), не повинні піти в забуття. Росте молоде покоління, яке зовсім не знає тих справ. Шляхами Бескидів мандрують туристи. Щороку сунуть молоді лещетарі „трасою генерала Вольтера". Знаходять у горах зарослі буйною рослинністю сліди спалених сіл. Переходять через місця, де торохтіли кулемети і лилася кров. Дивляться на безіменні могили вояків, заслугою яких є те, що вже нікому сильветки шибениць на горі Галич не замутнюють гарних краєвидів. Хотів би я, щоб вони всі знали, як було в Бескидах. Нехай про це довідаються також люди, які з кожним роком у чимраз більшому числі оселюються в цих прекрасних горах. Нехай ще більше і сильніше полюблять вони Бескиди. Це та думка, яка присвічувала мені під час писання цієї книжки".

Так пише автор. На нашу думку, Міністерство Народної Оборони в Варшаві видало ту книжку на те, щоб оправдатись за жорстоке народовбивство — виселення лемків з їх батьківщини.

Ґерґард палає великою ненавистю до УПА. Він старався змалювати УПА якнайчорнішими барвами. Але з того нічого не вийшло. Навпаки, прочитавши описи дій польської армії в цілі ліквідації УПА і польських партизанів ВІН, з одного боку, та описи дій і організацію УПА з другого — можна сміливо сказати, що його книжка є тільки доброю реклямою для УПА.

На обкладинці цієї книжки, як теж на окремій обгортці надруковано великий тризуб. В тексті автор пояснює, що цей герб складається з ініціялів князя Володимира і Ольги, і під тим гербом воювала УПА, як колись воював Петлюра.

В книжці „Луна в Бєщадах" найбільше уваги присвячено описам воєнних дій польського полку проти упівського куреня Рена і польських партизанів Антона Жубрида. Для ліпшої орієнтації читача автор книжки подає коротко й інші воєнні дії УПА. Він цитує:

„Так звана Українська Повстанча Армія була створена в 1943 році знаною з-перед війни Організацією Українських Націоналістів (ОУН). Під час німецької окупації вона займалася поборюванням польської і большевицької партизанки. На чолі цього українського націоналістичного руху стояв Степан Бандера, керуючи Українською Головною Визвольною Радою (УГВР). Безпосереднім провідником УПА, підлеглим Бандері, був Тарас Чупринка (Роман Шухевич), якому підлягали Головний Військовий Штаб і Крайові Військові Штаби: УПА — Схід (Поділля), УПА — Захід (Львівське і Станиславівське воєвідства), УПА — Північ (Волинь і Полісся) і УПА — Південь (Закарпатська Україна).

У Польщі, — пише автор — яку бандерівці називали „закерзонським краєм" (від т. зв. „лінії Керзона", що визначила кордони Польщі), діяли відділи УПА — Захід від листопада 1945 року. Ті відділи входили в склад округи ч. 6, що ділилася на підокруги: „Лемко" (Перемиський, Сяніцький, Ліський і Новосандецький повіти), „Бастіон" (в границях: Сян на заході, колишній польсько-большевицький кордон з 1939 р. на сході і північна частина Перемиського повіту), „Даниліb" (західня частина повіту Томашів та Володавський, Грубешівський і Білопідляський повіти).

В підокрузі „Лемко" були сотні: Біра, Бродича, Бурлаки, Хроменка, Гриця, Крилача, Ластівки і Стаха. Підокруга „Бастіон" мала сотні: Бриля, Калиновича, Крука, Шума і Тучі. В підокрузі „Данилів" були сотні: Чанса, Давида, Дуди і Яра.

Кожна сотня мала від 80 до 180 стрільців і ділилася на три-чотири чоти, кожна по три рої. Сотні були злучені в куренях. У складі куреня було 3-4 сотні.

На чолі округ і підокруг стояли проводи, що складалися з провідника, шефа штабу, політичного виховника чи політичного референта, секретаря штабу і малого відділу охорони.

Проводи куренів і сотень — пише далі автор — складалися з провідника, політичного референта, кватирмайстра, т. зв. харчового і військового інструктора. Курені й сотні мали у себе відділи жандармерії.

Політичною організацією ОУН в „Закерзонськім краю" керував Крайовий Провід, що складався з: крайового провідника, військового провідника УПА, до якого належали організаційний, пропаґандивний і господарський референти, та Служби Безпеки (спеціяльна політична поліція, що мала терором змушувати населення до льояльности). Крайовому провідникові підлягали районові і льокальні провідники ОУН. Все це було стисло законспіроване. Назагал військова організація мала кругло 2.500, а цивільна 3 500-4 000 осіб.

У 1945 році відділи УПА, які діяли в Польщі, зґуртовано в групу „Сян". На її чолі стояв Ярослав Онишкевич, один з організаторів військових відділів у 1943 році. Він мав різні псевдоніми, з яких найбільш популярним був „Орест". Крайовим провідником був Ярослав Старух („Стяг"), а провідником Служби Безпеки Петро Федорів („Дальнич")".

ПРОФ. ШЕВЕЛЬОВ ПРО ШЕВЧЕНКА В БЛЮМІНГТОНІ, ІНД.

Блюмінгтон, Індіяна. — Професор Колюмбійського університету Юрій Шевельов промовляв 22-го березня до студентів та гостей в Балантайн Гол. На доповіді було біля 60 студентів, викладачів та професорів слов'янського департаменту Індіяна університету, що слухали з увагою та зацікавленням доповіді англійською мовою про останні твори та погляди Тараса Шевченка. В докладі, що тривав понад годину, доповідач зупинився зокрема на останньому періоді творчості поета в Петербурзі, в якому то він написав „Неофітів", „Марію", та малі поезії, й згадав про зміну в поглядах Шевченка в поезії, де говориться про сокиру („А щоб її збудить тую хиренну долю, треба громадою обух сталить та гостро виострять сокиру"). — Може б і без сокири обійшлось, коли б були люди людьми — зворот до панування духа над фізичною силою позначує цей період в творчості поета, що проходить в його малих поезіях, що так і не діждалися друку аж по його смерті. Та Шевченко не змінив своїх поглядів про домінування Росії над Україною, насильство москалів над нашими дівчатами та царський деспотизм.

Після доповіді була дискусія, в якій забирав голос також голова департаменту слов'янських мов та літератур проф. Еджертон, що цікавився зокрема впливом „Основи" та Кирило-Методіївського Братства на зміну в поглядах Шевченка (м. ін. Костомарова) — а також про зустріч з Чернишевським Шевченка. З других запитів був запит про погляд проф. Шевельова на статтю в „Слявонік Ревю" з Лондону про російський імперіялізм й протилежне становище Бєлінського до Шевченка. Шевельов доповнив свій доклад відповідями на запити, виказавши в них велике обізнання з новими працями совєтських шевченкознавців. Треба зазначити, що проф. Еджертон дуже був вдоволений відповідями проф. Шевельова — він визнається добре в російській літературі XX-го століття та знає Україну зі своїх поїздок до СССР. Цікавий запит поставив студент історії п. Протиняк про відносини України до Росії в добу Шевченка. Шевченко не змінює свого негативного становища до царату та поневолення України — одначе його погляди перейшли еволюцію і не були так ярко протимосковські під кінець його життя, як в ранніх творах сорокових років.

Освіта в маси — книжка в руки всім. Це була дорога, якою Шевченко уважав приспішення приходу „Апостола правди і науки" — Нечайна смерть не дала йому розвинути глибше своїх поглядів — він однак залишається іншим під кінець свого життя, чим був в ранній творчості. Після дискусії проф. Шевельов обмінювався думками з приявними на залі українцями. Всі нечисленні українці Блюмінгтону, що працюють на університеті Індіяни, були вдячні рідному професорові за труд та видвигнення на терені не-нашого середовища постать безсмертного співця України. Доповідь стояла на високому академічному рівні та не мала в собі полемічних моментів. Американці були дуже зацікавлені аналізою творів та сприймали уважно українські цитати віршів, що бриніли колоритом рідної землі в устах професора американського чільного університету.

Професор Шевельов заслужився перед нашою збірнотою своїм виступом. Це була перша доповідь про українське письменство на цьому університеті, і вповні вдатна.

На слов'янському відділі Індіяна університету викладається російську, польську, чеську, сербо-хорватську та болгарську мови — української мови не викладається (може і нема кому). Бібліотека університету начисляє до 80,000 слов'янських книг — в цьому дуже багато цінних українських видань. В бібліотеці є слов'янська читальня, що нею керує д-р Степан Горак (автор праці про нац. меншини в Польщі) — в правничій бібліотеці працює д-р Ю. Fединський, кол. професор права Львівського університету.

С. К.

В Пассейку переводять збірку на Народний Фонд і пам'ятник Т. Шевченкові

В суботу 28-го квітня в Українській Централі в Пасейку відбулося чергове засідання Екзекутиви Відділу Українського Конгресового Комітету і Представників Організацій, які входять в склад УКК. На засіданню рішено ще перед вакаційним сезоном перевести масову збірку на Народний Фонд і пам'ятник Тарасові Шевченкові. Зі звіту касира виходить, що на терені Пасейку і околиці дуже мала частина українців „всіх походжень" платить Національний Даток і не можна ніяк пояснити чому? При зустрічах всіх індивідуально і на зборах різних Організацій всі хвалять УКК за його працю, а на Народний Фонд і на пам'ятник Т. Шевченкові не хочуть жертвувати.

Щоб була Україна, і щоб світ знав про українську справу, треба, щоб українці жертвували на Національний Фонд, і на пам'ятник Тарасові Шевченкові, бо якраз через його ідеї, ми знаємо, хто ми є і чиї ми діти. Коли я йшов на засідання, мене запитав один із перших вплатників на пам'ятник Шевченкові, чи вже зібрана назначена для нас квота, бо як ні, то він хоче ще раз жертвувати. Коли я йому відповів, що дуже маленька частина сповнила свій обов'язок, то він не хотів в це повірити.

На тому засіданню рішено скликати Загальне Віче і запросити з доповіддю представника з Централі УККА. — На Вічу будуть роздані грамоти всім платникам Національного Датку.

В. Маруньчак

● Сенатор - республіканець з Арізони Беррі Голдвотер став підвищення до генерал-майора летунства, бо він є офіцером резерви цього роду збройних сил.

● 84-річний сенатор - демократ з Арізони Карл Гейден заявив, що старатиметься про На початку цьогосте-рчепаци перевибір на 7-му каденцію. Значив 50-річчя праці в Конгресі. В 1912-му році він став був першим конгресменом із Арізони, бо тоді саме Арізона здобула права стейту ЗДА. В Сенаті він працює від 1926-го року.

Політичне віче в Пассейку, Н. Дж.

15-го квітня в Українській Централі при Говп Аве., заходом Організації Визвольного Фронту, під протекторатом філії УККА, відбулось політичне віче, на яке з'явилось 200 громадян. Вічем проводив учитель п. Осип Гудзій. За президіяльним столом засіло 20 представників різних наших організацій та представники братнього білоруського народу, два представники від Організації Американської Молоді за Волю в особах пп. Сефчіка і Біллі та голови Контр. Комісії „Самопоміч" із Пітсбурга п. Петра Тибора. Він же і член Пол. Ради УККА.

Американським гимном, що його відспівала в супроводі фортепіяно п-і Ірина Петрик, а після відспіванням присутніми українського національного гимну, розпочато це віче.

Віче відкрила голова місцевого УККА п. Марія Стефанів, а п. О. Гудзій виголосив доповідь англійською мовою про ціль віча, підкреслюючи небезпеку московської комуни, проти якої повинні всі одностайно стати, бо її цілі незмінні до завоювання світу.

Головну доповідь виголосив д-р Петро Мірчук із Філядельфії. Доповідач, змалювавши стан по 2-ій світовій війні й її фатальні наслідки для вільного світу, внаслідок агресивної політики СССР, висказав здивування з приводу жахливих помилок, яких допускаються західні дипломати, які нічого не навчилися від політики Москви. Д-р Мірчук спинився на становищі держ. секретаря Діна Раска, яке він зайняв до України, Білорусі й інших поневолених Москвою народів, і вказав, що і ми в тому дещо винні, бо ми відповідно не діємо, не інформуємо світ про наші змагання.

Вказавши на наші осяги, доповідач спинився на наших недосягненнях, а бачив їх в нашій оспалості. На акти насилля Москви, якої рука посягнула на провідника українських націоналістів Степана Бандеру, д-ра Ребета та інших, на думку доповідача політична еміграція повинна б відповісти посиленою організованістю, відсіччю. Висказав жаль, що українська політична еміграція досі не здобулася на один політичний провід, який вів би наші справи, якого треба б фінансувати, але і вимагати від нього звітів з його діяльности. Той провід мав би бути виборним, а тому можна б його змінити. Застосуймо в практиці демократію, а не горлаймо про неї, — такі були головні думки прелегента.

Присутні тепло прийняли промову доповідача, нагородивши її оплесками. Представник Організації Американської Молоді за Волю, п. Сефчік, вказав на незаінтересованість американського громадянства боротьбою проти комунізму. Але воно помалу очуняється, стає в ряди борців за Волю не тільки свою, а всього людства. Голова Відділу ООЧСУ Ярослав Петеш прочитав українською мовою резолюції, в яких висказується протест проти московсько - большевицьких політичних вбивств провідних діячів української визвольної боротьби та протестується проти московсько - большевицького імперіялізму і колоніялізму в Україні. Рівнож зайнято в резолюціях становище до держ. секретаря Діна Раска за його неісторичний підхід до справи визволення України та інших народів, поневолених Москвою. Присутні одноголосно прийняли резолюції, які вишлють відповідним американським державним мужам, включно до през. Кеннеді. Співом „Не пора, не пора" закінчено віче, яке зробило на присутніх гарне враження. А потім голова ООЧСУ Я. Петеш запросив гостей на прийняття. Представник білорусів проф. Кіпер виголосив гарну доповідь. Він вказував на однакову долю наших народів, на напади Москви на еміграцію, на вбивство народів на рідних землях і взивав до посиленої акції проти Москви. „Хай живе вільна Білорусь і вільна Україна", — закінчив промовець свою палку промову під гураган оплесків.

(пяк)

Мешканці Перемищини в Німеччині організуються

Мюнхен, 9-го квітня. — (лв) З ініціятиви п'яти відомих діячів Перемишля — д-ра Миколи Хробака, директора Степана Шаха, редактора Володимира Стахова інженера Євгена Гарабача та п. Надії Васькович, відбулися тут 6-го квітня сходини колишніх жителів Перемишля і Перемиської Землі. В сходинах взяли участь 30 осіб, між ними, крім названих ініціяторів, о. прелат Петро Голинський, редактор Зенон Пеленський, д-р Ганна Наконечна, адміністратор „Шляху Перемоги" Іван Холявка та інші. Зібранням проводив д-р М. Хробак, а директор С. Шах виголосив промову про Перемишль і потребу створити в Німеччині землячтво для об'єднання всіх людей з Перемишля.

В дискусії чули зібрані лише позитивні відгуки на пропозицію дир. С. Шаха і одноголосним рішенням покликали до життя Організаційний Комітет під головуванням д-ра М. Хробака. Завданням комітету буде опрацювати статут і скликати 31-го травня основуючі загальні збори Землячтва Перемишлян у Німецькій Федеративній Республіці. Зібрання вирішило вислати привіти до найвизначніших перемишлян у різних країнах: Преосвященним Єпископам Кир Нілові з Едмонтону та Кир Андрієві з Буенос Айресу, недавно прибулій із Перемишля до Австралії 90-літній проф. Стефанії Федевич, директорові Степанові Бобилякові (Фельберт, Німеччина) та ред. Євгенові Зибликевичові (Філядельфія).

Великдень в Арґентині

(сдо) — Українське католицьке духовенство в Буенос Айресі, на чолі з Преосвяченним Андрієм Сапаляком відправило спільну Великодню Службу Божу в невикінченій ще катедрі Різдва Христового 22-го квітня, себто за новим стилем. Це була не тільки перша Архиєрейська, а і взагалі перша Служба Божа в цій церкві, що ще не має стелі, і на неї прийшло багато вірних, що поприходили і з Вілля Абеліна, де того дня не було Служби Божої, бо парох о. І. Валук дияконував при єпископі.

В наступну неділю 29-го квітня, Преосвященний Андрій від'їхав в провінцію Чако, де в трьох різних місцевостя відслужив три Великодні Служби Божі за старим стилем. „В Чако, — засвідчував Преосвященний, — всі українці святкують за старим стилем".

В православних українських церквах Великдень святкували, як звичайно, за старим стилем, 29-го квітня, і церква Братства УАПЦ св. Покрови зокрема на нічному Богослуженні була переповнена, причому було й чимало українців греко-католиків.

Всі українські організації та преса святкували Великдень за старим стилем. За старим стилем відбувалися і „Свячені" по організаціях.

ДМИТРО М. СКРАБУТ

Посмертна згадка.

Стоїмо над свіжою могилою трудолюбивої людини, прикладного патріота і практикуючого християнина блаженної пам'яти Дмитра М. Скрабута, який відійшов у вічність на 73-ім році життя 14-го квітня 1962 року.

Дмитро М. Скрабут

Покійний залишив в смутку дружину Анастазію, сина Михайла, невістку Катерину, двоїх внуків, Мирона Д., Евгена М. і цілу українську громаду в Емебриджі, Па. і околиці.

М. Скрабут народився 8-го листопада 1889 року в селі Синява, Сяніцького повіту в зеленій Лемківщині. Покійний Дмитро прибув до Америки в 1903 році молодим юнаком, шукаючи волі та кращої долі. На протязі цілого трудолюбивого життя покійний Дмитро проявляв велику активність в суспільно-громадському і церковному житті, ніколи не жалував труду, ані грошей на народні цілі, завжди був передовим жертводавцем, і тим самим других заохочував до пожертв на визвольну боротьбу рідного краю. На протязі довголітнього членства в У. Н. Союзі, покійний занимав в 276-му Відділі пости предсідника і контролера.

Заупокійні панахиди відправили 15-го і 16-го квітня о. Микола Федорович і о. Андрій Век з Карнегі в похоронному заведенні при участі родини і приятелів. Похоронні обряди відбулися 17-го квітня з української православної церкви св. Володимира в Емебриджі з участю о. Миколи Федоровича і о. Андрія Века при великому здвизі народу.

Доказом любови до бл. п. Дмитра М. Скрабута було те, що понад 50 автами люди їхали на цвинтар, щоб навіки попращати Покійника. Над домовиною прощав покійного предсідник братства св. Николая, Відділ 276 УНС Захарій Коваль. На Українській Радіовій програмі інженер МихайлоКомічак.

На поминках, що відбулися в залі УРС, присутні зложили пожертву на українську радіову програму, котру покійний так любив слухати. Спи спокійно, дорогий Друже! Ми обіцяємо йти за Твоїм прикладом, сповняти обов'язки супроти нашої поневоленої Батьківщини, яку Ти понад усе щиро любив. Хай американська вільна земля буде Тобі легкою.

Вічна Тобі Пам'ять!

Степан Іваницький
секр. 276-го Відд. УНСоюзу

Над свіжою могилою друга-лісника Лева Шумила

14 березня сумна вістка рознеслася серед української громади Дітройту. Того дня перестало битися серце зразкового громадянина, інженера - лісника Лева Шумила.

Народився 31 травня 1892 р. в селі Шляхтова, в зах. Лемківщині, як син священика. Там жив до 5-го року життя, а пізніше родина перенеслася на інше місце. До гімназії ходив у Перемишлі, де в 1911 р. склав іспит зрілости. Мав нахил до природничих наук і по матурі виїхав на студії до Відня і вписався на лісовий факультет в „Гохшуле фюр боденкультур". Ті студії перервала перша світова війна і був покликаний до австрійської армії. Перебув довгу і важку воєнну кампанію на італійському фронті в Альпах. При кінці війни був кількакратно ранений і довший час перележав у шпиталі.

Виздоровівши, закінчив студії і бажав працювати на рідній землі. Та це було неосяжною мрією. В 1924 р. дістав працю на становищі лісничого в півн. Польщі к. міста Ліди, а по році практики місце надлісничого в надл. Гродно. Там працював довгі роки і своєю фаховою працею зискав собі пошану в цілій околиці. В своєму домі вдержував українську традицію. З початком II-ої світової війни вернувся в рідні сторони і за большевицької влади працював як начальник лісопункту в с. Нагусвичі.

Два роки працював в дирекції лісів у Львові, а потім треба було залишити рідні землі і йти на важку і тернисту дорогу еміграції.

В Німеччині, в Карльсфельді біля Мюнхену, у великому українському таборі став до праці як лісник у лісорубній бригаді при заготовлюванні дерева для потреб таборових мешканців. По році ця праця продовжувалася в українському таборі „Орлик" в Берхтесґадені, в чудовій гірській околиці. Цю працю організувала Управа Об'єднання Українських Лісників і Деревників, зв. „ОБУЛІД", якого Лев Шумило був активним членом.

По всіх переживаннях таборового життя йшла дальша еміграція за океан і сталий побут в Дітройті. Важка фізична праця в старшому віці не знеохотила друга Левка брати живу участь в громадсько - культурному житті. Був активним членом і головою Відділу Т-ва Українських Інженерів і Т-ва „Самопоміч", не забував і про лісову справу. Писав цікаві спогади про Віденську „Альма Матер" і про свої мисливські пригоди до Лісницького Альманаху. Працював і в інших організаціях і установах. І здавалося, що довговічність в його родині і здоровий та відпорний організм — віщують йому довге життя. Та не судилося!

Мин. осени, коли друзі - лісники відвідали його у шпиталі, вже покинула його колишня бадьорість і спокій духа, та він ще леліяв надію на видужання. А вже 8 березня 1962 — на останніх відвідинах — автор цих рядків зрозумів, що кінець близький. Важка недуга звалила його зовсім і знищила фізично, він відчув це, хоч як жаль було йому відходити назавжди, покидати своїх рідних і цей світ.

В середу 14 березня о 9-ій год. ранку закінчив своє життя. В п'ятницю, о 8-ій год. вечора відправлено панахиду в Пох. Заведенні Н. Бугая; три священики стали до відправи, заля не могла помістити численних громадян. Співав хор „Трембіта" під кер. дир. К. Цепенди.

В суботу, в церкві Неп. Зачаття Службу Божу і Молебен відправив о. Л. Корчинський, що виголосив жалобну проповідь. Домовину з Пох. Заведення до церкви, з церкви до авта і на цвинтарі до могили несли три друзі-лісники з одної і три інженери, з другої сторони. Над відкритою могилою промовляв від Т-ва Інженерів — інж. Володимир Несторович, що вказав на багато добрих прикмет і чистий характер Покійного. Від Українських Лісників прощав інж. лісн. Ярослав Зубаль, що коротко згадав про життя покійного як лісника та зворушливо попрощав його від Групи Українських Лісників Дітройту і ст. Мишиген, від матірнього Т-ва „ОБУЛІД" та від усіх українських лісників у світі, а особливо в рідній Україні, та передав останній символічний поклін і салют від могутніх карпатських борів та від розлогих дібров Поділля. Від Т-ва „Самопоміч" прощав п. Степан Щуровський.

Українські лісники задержать добру пам'ять про незабутнього Друга на все наше життя.

Ярослав Зубаль

10-ліття ювілею 47-го Відділу СУА

В місяці лютому минуло 10 років від заснування 47-го Відділу СУА ім. Лесі Українки в Рочестері. Цю важну подію відсвяткував Відділ не гучним бенкетом, або концертом, а скромними ширшими сходинами. Пані членки мали нагоду зустрітись з собою, що й було ціллю Управи.

При самому вході на залю запанував милий настрій. Заля була гарно прикрашена, з портретом патронки у вишиваному рушнику на головній стіні. Прикрашенням залі та столів зайнялася п. Наталя Гурак.

Сходини відкрила голова Відділу п. Ірина Остапюк, привітала присутніх та запросила до почесної Президії голову СФУЖО п. Олену Залізняк, голову Окружної Ради п. Софію Онуфрик, та голову 6-го Відділу СУА п. Марію Мельник. Присутні вшанували мовчанкою померлих членок Відділу. Голова передала слово першій секретарці Відділу п. Ірині Руснак, яка відчитала звіт за 10 років.

Свій звіт розпочала п. Руснак тим, як прийшло до створення цього Відділу 10 років тому.

Пані І. Руснак подала перегляд праці Відділу, за 10 років, які були важніші імпрези Відділу за кожної голови Відділу. Перша організаторка Відділу п. О. Костинюк та всі пізніші голови, А. Смеречинська, М. Крамарчук, А. Капітан, М. Холєвчук та І. Остапюк отримали в доказ подяки за працю скромний дарунок у формі рожі. Всі ці пані з посвятою працювали, стараючися пожвавити працю Відділу, популяризувати його серед української громади і пропагувати українську справу перед чужинцями. В тій цілі влаштовано різні імпрези. І так для нашої громади свята в честь нашої патронки Лесі Українки, Свято Матері, вечори казок, і для чужинців базарі, печива та дрібних вишивок і кераміки та виставки народного мистецтва. Більшими були виставки в місцевій Арт Геллері та в університеті. Відділ має знаменито поставлений реферат Суспільної Опіки. Завданням цього реферату — є опіка над садочком, патронат якого ми отримали ще в 1954 р. та Бабусею від 1958 року. На ту ціль вислано $3,670. Про різні культурні цілі Відділ теж не забував. З більших пожертв Відділу було вплачення на „Фонд 500" сума $350, на пам'ятник Шевченка — $65, на Енциклопедію Українознавства $120, на Дім СУА — $100, на дім „Самопомочі" в Рочестері $ 100, на наші церкви — $ 160. Весь фінансовий оборот нашого Відділу виносив за 10 років $ 14,024.40, а витрати були $ 13,824.91. Відділ нараховує 46 членок. Фінансовий звіт Відділу виготовила його фінансова референтка п. Софія Годованець. Присутні нагородили її щедрими оплесками.

Пані І. Руснак закінчила звіт закликом до пань, щоб вони ще більше з'єдналися в одну родину і наче рідні сестри працювали для добра свого Відділу. „Тільки єдність, взаїмна толеранція, щирість та любов до всього, що своє, допоможуть нам працювати для добра нашого народу, виховати молоді кадри, яких напевно в бутучині буде потребувати наша Україна", — ось заключні слова цього гарного звіту п. Ірини Руснак. Присутні пані довгими оплесками подякували їй за нього.

Голова СФУЖО п. О. Залізняк теплими словами вітала Відділ, висловлюючи побажання ще кращих успіхів. Просила Відділ співпрацювати із СФУЖО, якого завданням є утримувати постійні виховні семинари матерей, ведення дитячих світличок, з'єднування членок.

Голова Окружної Ради п. Софія Онуфрик висловила слова щирого признання для праці Відділу, який, за її словами, є підпорою О. Ради.

Голова 6-го Відділу п. Марія Мельник склала щирі слова привітання для сестриного Відділу СУА. Зі сумом ствердила, що її Відділ, проіснувавши вже 28 років, дійшов до осени, знемігся, знесилився. Членки знеможені працею для Відділу і своїм пізнім вже віком просять не забувати за них і допомогати їм, якщо вони просигнують цієї допомоги.

Наступила свобідна гутірка членок при каві та солодких тістечках, переплітана читанням сатир, які прочитали п. Степанія Ващук п. з. „Послання Селепка до Шевченка" О. Сип'а, та п. Степанія Лаба Зої Когут „Культурні арабески". І тут треба згадати надзвичайно енергійну та з організаційним хистом симпатичну господарську референтку нашого Відділу, п. Степанію Лабу, яка при помочі п. М. Мартинович знаменито організує всякі буфети, чайки і т. п.

Під час „кави" чи „чайку" вирнула думка, яку оформила у внесок п. Олена Харамбура, а саме, що годиться перевести збірку на якусь народну ціль, в тому випадку на пресовий фонд „Нашого Життя" та на фонд бл. п. К. Гардецької. Збірка ця дала $49 на першу ціль і $15 на другу.

Управі Відділу, яка розпочала другу декаду існування, присутні зі щирого серця бажали якнайкращих успіхів у їхній нелегкій праці.

М. Н.

НАШЕ МАЙБУТНЄ У ДЗЕРКАЛІ МИНУЛОГО І СУЧАСНОГО

(Закінчення зі стор. 1-ої)

нашим людям жити їхнім власним життям, до якого вони призвичаїлися та яке їм дороге. Колись воно могло виглядати простим і навіть примітивним, але із ростом членства і майна Українського Народного Союзу виросли також і важливість та престиж наших українських громад.

Провідним маяком у цьому була наша „Свобода". Тридцят років тому до неї долучився англомовний „Український Тижневик" для наших народжених в Америці членів, а вісім років тому прийшла райдужна „Веселка" для наших дітей. Численні книжки, альманахи і календарі, брошури та інші видання виходили рік за роком з Видавництва „Свободи", збагачуючи наш доробок, поширюючи правду про нашу Українську Батьківщину і наш Український Нарід. Кожна конвенція могла відмітити якусь нову, важливу працю. І цей рік не є вимком. Ми випускаємо в світ одну з найважливіших, якщо не найважливішу працю, яка будь-коли появилася англійською мовою про Україну. Маю на думці перший, 1200-сторінковий том англомовної енциклопедії Українознавства, яку саме тепер друкує видавництво торонтського університету та яка появиться з кінцем цього року. Вкоротці після того повинен би появитися другий том, матеріяли до якого вже в більшості готові, хоч і потребують ще основної перевірки та доповнень. Пляи цього монументального видання був започаткований десять років тому спільною ініціятивою професора доктора Володимира Кубійовича, що є головним редактором книги, та покійного головного редактора „Свободи" доктора Луки Мишуги і нашого довголітнього головного предсідника, славної пам'яти Дмитра Галичина. Університет в Торонті, прийнявши цю книгу до друку, назвав її одною з найвидатніших джерельних праць двадцятого сторіччя. Це бо справді монументальний твір, що займе важливе місце та може відіграти рішальну ролю в тих не тільки наукових, але й урядових колах, що зацікавлені справами центральної і східньої Европи. Членство Українського Народного Союзу може заслужено гордитись цим єдиним у своєму роді досягненням, а англомовний світ може бути тільки вдячний Українському Народному Союзові, що допоміг українським науковцям дати свій вартісний вклад у досі радше скромне знання слов'янських народів, взагалі, а українського народу зокрема.

У своїх постійних зусиллях і намаганнях поліпшувати свою власну долю та долю своїх родин, члени Українського Народного Союзу ані на одну хвилину не втрачали із свого зору тієї боротьби, що її веде за свою волю і незалежність наша батьківщина — Україна.

Більше ніж сорок років тому, як московський большевизм насильством і розбоєм знищив Українську Народну Республіку та встановив свою народовбивчу окупаційну владу над українським народом, американські українці із своїм Українським Народним Союзом стали у проводі боротьби проти большевизму і стоять у ньому сьогодні. Український Народний Союз допоміг змобілізувати українців Америки і Канади у могутню силу, що завзято і безперервно поборює комуно - московську імперіялістичну тиранію. Без перебільшення можемо твердити, що ми знаємо московський большевизм, його характер і його загрозу ліпше, ніж будь-яка інша група у вільному світі. Ми знаємо всі комуністичні інтриги, що сьогодні прибрали вже інші, ще більш рафіновані форми. У змаганні до своєї мети — запанування над світом, московський большевизм не требує жадними засобами. До колишніх розбою, насильства і скритовбивств, долучились тепер дипломатична хитрість і підступ, брехні і фальшування історичних фактів під маскою нібито сердечних дебат та приязних усмішок. Віддзеркалення і наслідки цих нових метод ми бачимо щоденно в пресі і не можемо сказати, що вони не приносять Кремлеві користи. Ми постійно підносимо наш голос перестороги, але він є часто голосом вопіющого во пустині, його не дочувають зокрема там, де він міг би мати значення. Це зокрема тому, що — як досі — ми не маємо досить великої економічної сили, бракує нам такого престижу і таких політичних впливів, що могли б донести наш голос до тих людей, які рішають.

Виникає запит: чому ж нам бракує відповідного впливу, чому ми не маємо відповідного престижу? Це правда, що ми творимо відносно малу групу, але — чи аж таку малу? Два мільйони українців у З'єдинених Державах і Канаді це більше ніж населення деяких з тих нових держав, що їх тепер прийнято до Об'єднаних Націй. Ні, справа цілком не в тому, що нас мало. Наша слабість у тому, що з тих двох мільйонів українців в Америці і Канаді відносно мало згуртованих в такій організації, як Український Народний Союз! Це правда, що наш Союз із своїми 82,000 членів і 26,000,000 долярів майна є найбільшою, фінансово наймогутнішою і найбільшою українською братерською організацією у вільному світі. І цю славу ми здобули, об'єднавши в наших рядах заледви чотири відсотки наших людей в Америці і Канаді. Де ж інші і чому вони не є в Союзі? Відповідь на ці запити і є головною причиною нашого безсилля.

Приглянемось цій справі дещо ближче, проаналізуймо її. Два мільйони українців в Америці і Канаді, що становлять приблизно 600,000 родин, мають — можна здогадуватися — 40 до 50 мільйонів долярів прибутків тижнево, отже приблизно два з половиною більйона долярів річно. Тепер, згідно з офіційною статистикою, наші люди в З'єдинених Державах платять 80 до 100 мільйонів долярів річно на вкладки за життєве забезпечення. Будьмо консервативні і зменшімо цю суму на 60 відсотків і ми все ще матимемо суму 30 до 40 мільйонів, що їх видають наші люди на вкладки за життєве забезпечення річно. З цієї суми Український Народний Союз дістає два мільйони п'ятсот тисяч, отже заледве шість до вісім відсотків. Три інші українські союзи можуть одержувати разом ще який мільйон на вкладки за життєве забезпечення. Це значить, що щонайменше 28 до 36 з половиною мільйонів долярів нашого українського майна йде річно в руки не-українських асекураційних компаній. Це великий гріх і ясно, що ці забезпеченеві компанії і їх приятелі у власному інтересі не робитимуть нічого такого, що могло б причинитися до росту і збільшення престижу українських організацій. Навпаки, їхнім логічним моттом і гаслом є держати нас незорганізованими і держати наші гроші.

Тим то й очевидна справа, що до росту нашої організації, а з цим і нашого престижу та наших впливів ми можемо причинитися тільки ми самі. В цьому випадку ми намарно очікували б якогось Санта Клоса. Немає директора великої корпорації або державного урядовця, який створив би для нас те, чого ми хочемо і чого нам потрібно. Ми мусимо робити це самі нашими спосібностями, на наш час і за наші гроші.

На щастя, ми можемо це робити і це ми доказали. 69 років тому, в 1893 р. о. Грушка почав видавати „Свободу", бо вірив, що вона допоможе українським іміґрантам допомогти собі самим. І він не помилився. Його слідами пішли о. Дмитрів, о. Макар і о. Ардан. Опісля прийшли Антін Цурковський, Осип Стеткевич, Володимир Лотоцький, Омелян Ревюк, доктор Лука Мишуга і наш теперішній редактор Антін Драган. У 1894 році наші вуглекопи в Пенсилвенії заснували наш Союз і вибрали Теодозія Талпаша як першого його головного предсідника в тій вірі і надії, що українці, об'єднавшись, можуть більше зробити для себе і своїх родин в новому світі та для свого народу в старому краю. І вони не помилилися. Після Талпаша прийшли Іван Глова, Юрій Хиляк, о. Бойчевський, о. Стефанович, Константин Кирчів, Дмитро Капітула, Семен Ядловський, Теодор Грицай, Микола Мурашко, Дмитро Галичин. Ці люди, працюючи пліч-о-пліч з іншими урядовцями та найширшими колами союзового членства, зокрема відділовими урядовцями крок за кроком будували і розбудовували наш Союз. Ми можемо і повинні робити те саме, що вони робили, але ми повинні робити це скоріше. Ми бо маємо на це кращі передумови: маємо більше членів, більше фондів, більше талантів і більше можливостей.

Від 1933-го року, в якому Дмитро Галичин уперше був обраний на головного секретаря нашого Союзу, союзове членство збільшилося вчетверо а союзове майно на 1200 відсотків. За той час членство Союзу збільшилося з 20,000 на 82,000. Якщоб ми задержали такий сам темп нашого росту, то за чергових 29 років Союз повинен мати понад 325,000 членів і понад 300,000,000 долярів майна.

Цим оптимістичним передбачуванням — на яке дехто з Вас може в сумніві похитати головою — я закінчу ці свої вступні зaваги. Моїм одиноким проханням є, щоб Ви постійно і завжди пам'ятали, скільки відваги і завзяття, скільки віри і тяжкого труду треба було, щоб збудувати Український Народний Союз таким, як він сьогодні є. Наші батьки - піонери віддавали труд свого життя на те, щоб ми, їхні нащадки, могли втішатися плодами їхньої праці. Вони досягнули свою мету. Не знаючи, що доля принесе нам у майбутньому, але з думкою про тих, що прийдуть після нас, робімо те саме: розбудовуймо наш Союз у ще більшу і ще могутнішу організацію, щоб він міг ще ліпше служити майбутнім ґенераціям!

День Збройних Сил відбувся під гаслом „Сила для Миру"

Ню Йорк. — В дні 19-го травня в різних місцевостях цієї країни відбувався День Збройних Сил, в якому брали участь з'єднання різних родів збройних сил ЗДА. В Ню Йорку відбулася парада по 5-ій авеню, в якій взяли участь 10 тисяч вояків, і яка тривала більше як півтори години. В параді маршували відділи піхоти, фльоти, морської піхоти і надбережної сторожі. Цьогорічна парада відбувалася під гаслом „Сила для Миру". В параді взяли участь 2,000 кадетів Військової Академії з Вест Пойнту в літніх одностроях. Параду відбирав генерал-поручник Артур Дж. Трудо, маршалом паради був генерал-поручник Гаррісон Г. Дейвідсон. На трибуні був і посадник Роберт Вагнер. На трейлері везли ракету „X-15", яка летить із швидкістю 4,000 миль на годину.

Лет Карпентера довкола Землі відкладений до четверга, 24-го травня

Коков Біч, Флорида. — 19-го травня повідомив представник Крайової Аеронавтичної і Космічної Адміністрації, що лет командора М. Скотта Карпентера знов відкладений на два дні і має відбутися в четвер 24-го травня, якщо буде добра погода. Це вже четверте відкладення цього лету, але Карпентер нічого собі з цього не робить, бо лет полковника Джана Г. Гленна був аж 10 разів відкладуваний, і вкінці з успіхом відбувся в дні 20-го лютого. Останнє відкладення спричинене недостачею в системі огрівання ракет-підсилювачів типу „Атлас". Представник Космічної Агенції заявив, що треба, щоб лет Карпентера відбувся не пізніше від початка червня, бо після того зросте вгорі радіяція внаслідок численних пробних атомових експльозій на Пацифіку, які ЗДА саме тепер переводять. Командор Карпентер сказав після нового відкладення його лету до четверга, що „матиме більше часу на підготовку до виконання пляну". Лет цей був призначений на 15-го травня пізніше відкладений на 22-го а тепер на 24-го травня.

В Ню Йорку відбувся Марійський концерт в школі св. Юра

Ню Йорк. — 19 і 20 травня учні школи св. Юра дали два Марійські концерти того самого змісту в шкільній авдиторії, виповненій обидвох днів по береги присутніми. На програму цього оригінального концерту склалися шість інсценізацій — появ Матері Божої в супроводі деклямацій і рецитацій та співу відповідних марійських пісень. Всі виконавці програми — це учениці і учні школи св. Юра. Інсценізації — це Благовіщення і Покров Пр. Богородиці та появи Матері Божої сестрі Лябуре, а далі Ласалет, Люрд і Фатіма. Вступне слово сказав о. Юліян Катрій, ЧСВВ. Постановка й декорації і провід — Сестри ЧСВВ під проводом Сестри Теодозії, хором диригував проф. Іван Хомин, живе слово підготовляв учитель Ів. Близнак, акомпаніювала проф. Є. Чапельська, підготовляла танки — О. Ґердан, бутафорія — С. Прін і К. Олива та учні. О. Юліян Катрій дякував всім, що причинилися до цього гарного концерту, який свідчить про високий рівень навчання в цій школі отців Василіян, в чому могли переконатися присутні.

Британія натискає на творення „невтрального" уряду в Ляосі

Лондон. — Кандидат на прем'єра „зневтралізованого" Ляосу, Суванна Фума, прибув під кінець минулого тижня з Парижу, де він лікувався, до Лондону та мав довгу розмову з британським міністром закордонних справ лордом Гюмом за сніданком в його підлондонській резиденції. Лорд Гюм, за твердженням газет, переконував Суванну Фуму, що коли в швидкому часі не постане в Ляосі уряд національної єдности на базі об'єднання країни, її незалежности і дійсної невтральности, то Ляос перетвориться в другу Корею з перспективами поділу на північну комуністичну і південну вільну частини. Головною перешкодою до створення такого уряду є вимога Суванни Фуми, що він має право призначити міністрів військових і внутрішніх справ. Прозахідний і антикомуністичний табір в Ляосі не довіряє Суванні Фумі, який насправді ввесь час спирався на комуністах, і тому не погоджується на ту його вимогу. Суванна Фума вже прибув до Ляосу, де конферуватиме знову з прем'єром Буном Умом та своїм двоюрідним братом Суфановонґом, лідером комуністів.

● 4,800 португальців, що їх індійці схопили в полон, коли з початком цього року окупували португальські колонії Гоа, Дамао і Дію на узбережжі Індії, перевезено літаками з Індії до Пакістану, звідкіля перевезуть їх до Португалії. Цю репатріяцію португальців започатковано 2 травня ц. р.

ТАРЗАН, ч. 4842. Бій!

З горляним риком відмови Тарзан очікував атаки Акута, короля самця.

А тоді серед потворних криків і риків мавпа і мавполюд кинулися на себе в кривавій борні!